

Európsky hospodársky
a sociálny výbor

OBČIANSKA SPOLOČNOSŤ AKO DÔLEŽITÁ SÚČASŤ EURÓPY

Séamus Boland
predseda EHSV
Mandát na roky 2025 – 2028

**Spoločne budovať Úniu príležitostí,
bezpečnosti a odolnosti**

Peregrinus

*To leave at first light on the day of a new moon. To go south.
To have barley bread and milleens cheese in his bag, sufficient
for four days; three, if hunger gets him in its maw, and trust then,
he will have to, to the road. To beg a few miles of a passing cart.
To walk on until sight of the sea, the grey sulk and sump of it,
the cowhide boat rowed by men who won't talk and don't talk
but hand him out, gently, at the end, to alight in languages he
has no purchase on but must pick his way into, word by word.
To find himself in the Low Countries, marshlands, creamy soil,
animals bristling thickly at his step. To pull round him a darkness
much the same, he will say, as darkness in Durrow or Ballycumber;
same stars to see him true; a stone in his hand the same cold weight
as a stone in his hand back at home. To arrive at Sint-Truiden
just before Vespers. To be bid rest and eat. To unstrap, finally,
the book he was tasked to carry, the Abbot of Rahan belting it,
wrapped in leather and wool, to his gut, under léine and brat.
To offer it in his two open hands to the Abbot of Sint-Luiden.*

To have it accepted by the Abbot's two open hands. To watch it be blessed, unswaddled, set down with Latin, Flemish, French, even English, books, all swayed, one time, by the same sway of warmth from the Abbot's hand as he turns pages of vellum made from Irish calves, and ink of galls from the oaks of home, water from the Clodagh where he fished as a boy, and woad from hedges along small fields, every one of them with a name. To come from there. To know your place. To carry it with you. To want it aired and amplified by strange air. To read in a sky that is new to him, kinship. To live in the knowledge of a past inscribed in lineage, legend and law. To study ailment, peril, strife and harm. To consult. To learn from. To cure, (meaning, to ripen and to remedy). To fix resolve to hope. To find a way.

**Vona Groarke
pre Séamusa Bolanda**

**pri príležitosti jeho uvedenia
do funkcie predsedu Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru**

Brusel 23. októbra 2025

*léine: tradičná dlhá írsky košela
brat: tradičný írsky vlnený kabát*

PREDSLOV

V mnohých ohľadoch zažívame mimoriadne časy. Kto by si bol pomyslel, že európsky kontinent opäť zasiahne vojna. **Každá** inštitúcia a **každý** orgán EÚ sa musí postaviť proti tejto vojne a zároveň pokračovať v podpore **Ukrajiny** a jej obyvateľov. **Blízky východ** sužujú hrozné udalosti. Mnohoraká **neistota na celom svete a krízy dotýkajúce sa celej planéty nadobúdajú čoraz naliehavější rozmer. Naša planéta čelí trom krízam** spojeným so zmenou klímy, stratou biodiverzity a nedostatkom vody. Tieto krízy si vyžadujú aktívnu angažovanosť nás všetkých.

Okrem toho je mnoho ďalších problémov, ktoré treba riešiť. Extrémna **chudoba**, keď je viac ako pätina obyvateľstva Európskej únie (EÚ) ohrozená chudobou a sociálnym vylúčením. Nízky demografický rast spolu s ťažkosťami pri dosahovaní **spravodlivej, zelenej a digitálnej transformácie**. Naliehavá potreba **kvalifikovanej európskej pracovnej sily s dôstojnými pracovnými podmienkami a silnou priemyselnou základňou**. Potreba bezpečných, cenovo dostupných a **nízkouhlíkových dodávok energie**, aby sme zabezpečili **strategickú autonómiu a udržateľný rast**, ako aj **silné malé a stredné podniky**, ktoré tvoria oporu regionálneho a vidieckeho hospodárstva. **Na splnenie cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja zostáva do roku 2030 len päť rokov**.

Na pozadí tohto celosvetového zmätku nie je ťažké pochopiť, čo vedie Európsku úniu k tomu, aby od **mierového projektu** prešla k **obrannému projektu**.

V tomto kontexte musí Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) zaujať stanovisko a účinne konať, aby sa posilnila **dôvera v demokraciu a EÚ**. Musí tak urobiť vzhľadom na **rastúce hrozby pre európsku demokraciu a právny štát**, ako aj preto, že **občiansky priestor sa zmenšuje** a európska občianska spoločnosť sa nachádza v zlomovom bode.

V súčasnosti je viac ako kedykoľvek predtým skutočne potrebné, aby **európska občianska spoločnosť** zastúpená vo výbore prostredníctvom svojich **troch skupín** úzko spolupracovala so **širšou občianskou spoločnosťou mimo EHSV** vrátane **národných hospodárskych a sociálnych rád**. Vďaka tejto spolupráci sa môžeme zasaďovať za taký európsky program, ktorý skutočne vyváži sociálne, hospodárske a environmentálne priority **udržateľného rozvoja**.

Moja vízia pre toto funkčné obdobie spočíva v tom, že EHSV môže a mal by v najbližších rokoch zohrávať **klúčovú úlohu ako katalyzátor pri podnecovaní účasti občianskej spoločnosti**. Výbor a jeho tri skupiny – Zamestnávateľia, Pracovníci a Organizácie občianskej spoločnosti – musia **poukazovať na to, prečo je EÚ cenná**, a v prípade potreby **vyslať varovné signály**. Je našou povinnosťou zabezpečiť fórum, kde sa načúva, diskutuje o tvorbe politik EÚ, reaguje sa na ňu a kde sa táto tvorba ovplyvňuje. Taktiež musíme úzko spolupracovať so **širšou európskou občianskou spoločnosťou** a byť pre ňu aj naďalej **relevantným partnerom**.

Preto budem počas svojho funkčného obdobia predsedu EHSV uprednostňovať **pracovný program zameraný na ľudí**, v rámci ktorého výbor prevezme vedúcu úlohu a **občiansku spoločnosť postaví do centra EÚ**. Mojou víziou je **EÚ príležitostí, bezpečnosti a odolnosti**, ktorú môžeme **dosiahnuť spoločne**.

Stredobodom tejto vízie je **odstránenie chudoby**. Hoci **hospodársky rast a tvorba pracovných miest** priamo prispievajú k znižovaniu chudoby, **chudoba zamestnaných osôb** zostáva realitou v našich spoločnostiach spolu s **chudobou detí, medzigeneračnou chudobou a chudobou seniorov**.

Som pevne presvedčený o tom, že chudobu možno odstrániť, a počas svojho predsedníctva sa budem zasaďovať za kolaboratívne spôsoby, ako najzraniteľnejším osobám poskytnúť ochranu a pomoc. Ľudia sa nemôžu plne zapájať do spoločnosti, ak sú **chudobní, znevýhodnení alebo vylúčení**. Ich participácia nemôže byť úplná, ak sa **občiansky priestor zmenšuje** alebo ak je ich **bezpečnosť ohrozená**.

Môj pracovný program je preto rozdelený do **troch pilierov**:

- **Únia príležitostí**
- **Únia bezpečnosti**
- **Únia odolnosti**

Pri plnení svojho pracovného programu budem úzko a kolegiálne spolupracovať s oboma **podpredsedníkmi EHSV, tromi predsedami a predsedníčkami skupín, osobami zastávajúcimi hlavné funkcie** vo výbore a **všetkými ostatnými členmi a členkami**. Budeme pracovať ruka v ruke s **európskymi inštitúciami**, inými **orgánmi EÚ a členskými štátmi** s cieľom spoločne posilniť demokratickú legitimitu Európskej únie.

Do vykonávania tohto pracovného programu priamo zapojím aj **kontaktnú skupinu EHSV** pre európske organizácie a siete občianskej spoločnosti a budem sa tiež usilovať vytvárať **aliancie s občianskou spoločnosťou v tretích krajinách**. Počas svojho funkčného obdobia budem spolupracovať s **európskou mládežou** pri hľadaní **riešení pre budúcnosť**. Ak chceme nájsť udržateľné riešenia výziev, ktorým budeme čeliť v nasledujúcich 30 rokoch, je nevyhnutné, aby sme si získali a udržali **dôveru európskej mládeže**.

Tento pracovný program bude stavať na úspechoch **predchádzajúcich predsedov a predsedníčok výboru**, ako aj na odhodlaní a každodennej práci **všetkých útvarov EHSV**. Som presvedčený, že ak budeme **všetci v EHSV spoločne pracovať** na tom, aby sa **občianska spoločnosť stala dôležitou súčasťou Európy**, dosiahneme skutočný a významný pokrok!

Séamus BOLAND

Predseda Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

ÚNIA PRÍLEŽITOSTÍ

Európa musí splniť svoj sľub a zaistiť **rovnaké príležitosti**, ktoré každému človeku umožnia prosperovať v dôstojných a spravodlivých podmienkach. **Sociálny dialóg** a **sociálne partnerstvo** sú už desaťročia ústredným prvkom úspešného **európskeho sociálneho modelu**. Chudoba, sociálne vylúčenie a tlaky na emocionálne zdravie, najmä medzi mladými ľuďmi a deťmi, sú však naďalej veľkými prekážkami. EÚ sa bude môcť stať Úniou príležitostí len vtedy, ak nájde rovnováhu medzi **hospodárskou prosperitou, aktívnymi politikami trhu práce a sociálnym začlenením**.

Týmto pilierom sa potvrdzuje silný dôraz na **program sociálnej spravodlivosti**, v ktorom sú **udržateľný hospodársky rast a sociálny blahobyť** od seba závislé. Občianska spoločnosť bude zohrávať kľúčový úlohu pri zabezpečovaní tejto rovnováhy. Tento pilier sa zameriava aj na potrebu **posilniť účasť mládeže a medzigeneračnú účasť**, ako aj na rovnosť príležitostí, napríklad pre **osoby so zdravotným postihnutím**.

1.1 Zabezpečiť príležitosti odstránením chudoby

Činnosti

- ▶ Prioritne zapájať EHSV do **vykonávania stratégie EÚ v oblasti boja proti chudobe**,
- ▶ Zriadiť **poradnú skupinu občianskej spoločnosti** pre odstránenie chudoby, ktorá bude radiť predsedovi EHSV,
- ▶ Organizovať **každoročnú konferenciu na vysokej úrovni o boji proti chudobe**,
- ▶ Preskúmať úlohu **MSP** pri odstraňovaní chudoby **vytváraním pracovných miest** najmä vo vidieckych oblastiach,
- ▶ Propagovať odstraňovanie chudoby vo vzťahoch s **multilaterálnymi organizáciami**.

1.2 Zabezpečiť príležitosti zamedzením sociálnemu vylúčeniu

Činnosti

- ▶ Plne zapájať výbor do vykonávania **európskeho plánu pre cenovo dostupné bývanie a nového Akčného plánu na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv (2026 – 2030)**,
- ▶ Zameriavať sa na **koordinované opatrenia občianskej spoločnosti** v snahe riešiť **krízu životných nákladov** a preskúmať úlohu občianskej spoločnosti pri podpore zraniteľných osôb,
- ▶ Posilňovať úlohu **sociálneho hospodárstva** ako samostatného dôležitého **hospodárskeho aktéra**, ktorý poskytuje potrebné a cenovo dostupné služby zraniteľným osobám,
- ▶ Nadalej naliehať na Európsku komisiu, aby v druhej fáze vykonávania **európskej stratégie pre oblasť zdravotného postihnutia na roky 2021 – 2030** predložila ambiciózne návrhy,
- ▶ Preskúmať spoločné opatrenia s občianskou spoločnosťou s cieľom znížiť mieru **bezdomovectva v EÚ**.

1.3 Poskytovať príležitosti pre mladých ľudí prostredníctvom:

a) Štruktúrovanej účasti mladých ľudí na tvorbe politik EÚ

Činnosti

- ▶ Pokračovať v dôležitej práci **skupiny EHSV Mládež a mládežníckom teste EHSV**,
- ▶ Umožniť výboru, aby sa ďalej rozvíjal ako **vedúca platforma pre dialóg s mládežou na úrovni EÚ** v snahe zaviesť štruktúrovanú spoluprácu s inštitúciami EÚ, najmä v rámci **procesu Európskeho dialógu s mládežou**,
- ▶ Obhajovať a podporovať mládežnícke organizácie v rámci EÚ aj mimo nej, a to aj posilnením alebo rozvojom **štruktúrovaného dialógu so zástupcami mládeže z kandidátskych krajín**.

b) Ochrany emocionálneho zdravia mladých ľudí a detí

Činnosti

- ▶ V spolupráci s európskymi inštitúciami, členskými štátmi, miestnou správou, súkromným sektorom, organizáciami občianskej spoločnosti a think-tankami **zviditeľňovať „tichú“ krízu** postihujúcu emocionálne zdravie mladých ľudí a detí,
- ▶ Podporovať **výmenu údajov, najlepších postupov** a zavádzanie **spoločných opatrení** na európskej úrovni,
- ▶ Preskúmať možnosti zapojenia EHSV do vykonávania **stratégie EÚ pre mládež a akčného plánu EÚ proti kybernetickému šikanovaniu**.

ÚNIA BEZPEČNOSTI

Demokracia a občianske slobody si vyžadujú neustálu ochranu. Zmenšujúci sa občiansky priestor, nedostatočné financovanie občianskej spoločnosti, spochybňovanie európskych hodnôt, nezávislosť médií a šírenie dezinformácií podkopávajú bezpečnosť a dôveru ľudí. Tento pilier stavia **výbor do pozície obhajcu občianskeho priestoru, demokracie a slobody médií** v úzkom partnerstve so širšou európskou občianskou spoločnosťou.

Okrem toho sa v ňom upriamuje pozornosť na to, že EHSV a EÚ ako celok musia investovať do proaktívnych stratégií na **lepšie zvládanie kríz a podporu občianskej pripravenosti**. Účinná pripravenosť a riadenie bezpečnostných rizík si vyžadujú **holistické prístupy** a úzku spoluprácu medzi občianskou spoločnosťou, verejným sektorom, členskými štátmi a EÚ. Práve toto **jednotné zmýšľanie** predstavuje základný rozmer **globálnej sily a bezpečnosti EÚ**.

Cieľom tohto piliera je taktiež opätovne potvrdiť solidaritu výboru s **občianskou spoločnosťou mimo EÚ**, poukázať na to, že **výbor by mal vo svojich činnostiach častejšie uplatňovať výhľadové hľadisko** a upriamiť pozornosť na hrozby pre **európsku vnútornú bezpečnosť**.

2.1 Zaisťovať Úniu bezpečnosti snahou zabrániť tomu, aby sa zmenšoval priestor občianskej spoločnosti, a chrániť európsku demokraciu a hodnoty

Činnosti

- ▶ Zviditeľňovať **mäkkú silu orgánov EÚ pri využívaní demokratickej legitimacy európskych inštitúcií**, napríklad zvolaním konferencie na vysokej úrovni na túto tému,
- ▶ Posilňovať vplyv občianskej spoločnosti pri tvorbe politík EÚ prostredníctvom **sociálneho a občianskeho dialógu**, čo je kľúčová úloha EHSV v rámci **európskej platformy občianskej spoločnosti**, a podieľať sa na vykonávaní širšej **stratégie EÚ pre občiansku spoločnosť**,
- ▶ Zapájať sa do zvyšovania informovanosti o **potrebe dostatočného financovania** pre občiansku spoločnosť a na budovanie demokracie v nadchádzajúcom **viacročnom finančnom rámci (VFR)**,
- ▶ Priamo zapájať EHSV do opatrení nadväzujúcich na **európsky štít na obranu demokracie**, najmä do politických návrhov a opatrení na **boj proti dezinformáciám**, ako aj proti **zahraničnej manipulácii s informáciami a zahraničnému zasahovaniu**,
- ▶ V tejto súvislosti zorganizovať konferenciu na vysokej úrovni o **slobode médií** s podobne zmyslajúcimi partnermi,
- ▶ Prispieť k zriadeniu **Európskeho centra pre odolnosť demokracie** a vytvoreniu **programu EÚ pre odolnosť médií**,
- ▶ Zapájať EHSV do vykonávania úplného **programu EÚ v oblasti rovnosti**, novej **stratégie pre rovnosť LGBTIQ osôb**, **stratégie proti rasizmu** a **Plánu Komisie pre práva žien**.

2.2 Zaistiť Úniu bezpečnosti zavedením Stratégie únie pripravenosti do praxe

Činnosti

- ▶ Zabezpečiť, aby **EHSV zohrával úlohu v štruktúrach EÚ** zodpovedných za **vykonávanie Európskej stratégie únie pripravenosti**,
- ▶ **Spustiť iniciatívu alebo vytvoriť štruktúru EHSV** na zabezpečenie vlastnej pripravenosti, pohotovosti a plánovania kontinuity činnosti výboru,
- ▶ Pomáhať pri zapájaní **občianskej spoločnosti z kandidátskych krajín do plánov spolupráce EÚ** v oblasti pripravenosti a reakcie,
- ▶ Začleniť pripravenosť a odolnosť do **dvojstranných partnerstiev EHSV** s tretími krajinami a **mnohostrannej spolupráce**.

2.3 Zaistiť Úniu bezpečnosti prostredníctvom spolupráce s tretími krajinami

Činnosti

- ▶ Opätovne potvrdiť **solidaritu výboru s ukrajinským ľudom** a jeho záväzok podporovať **ukrajinskú občiansku spoločnosť**,
- ▶ Posilniť schopnosť EHSV rýchlo reagovať na **núdzové situácie v celej EÚ** prostredníctvom lepšieho **predvídania** a lepšej vnútornej koordinácie,
- ▶ Pokračovať v podpore **iniciatívy výboru týkajúcej sa členov z kandidátskych krajín** s cieľom podporovať pokrok **kandidátskych krajín** na ceste k **pristúpeniu k EÚ**,
- ▶ Naďalej spolupracovať s občianskou spoločnosťou v **susedstve EÚ aj vo vzdialenejších krajinách** a posilňovať ju;
- ▶ Predvídať budúce hospodárske a sociálne krízy, ktoré budú mať vplyv na EÚ, a upriamovať na ne pozornosť (napríklad **klimatickí utečenci** a negatívne **zdravotné dôsledky zmeny klímy**),
- ▶ Prispievať k úvahám EÚ a budúcemu vykonávaniu **Európskej stratégie vnútornej bezpečnosti** so zameraním na trestné činy a hrozby pre fyzickú a digitálnu infraštruktúru.

ÚNIA ODOLNOSTI

Budúcnosť EÚ bude závisieť okrem iného od jej **schopnosti prispôbiť sa** klimatickým, priemyselným, územným a demografickým výzvam. Tento pilier spája koncepciu odolnosti s tromi rozmermi **cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja**. **Snahou o rovnováhu medzi konkurencieschopnosťou a udržateľnosťou, územnou spravodlivosťou a riadením zdrojov** poukazuje na potrebu integrovaných dlhodobých stratégií, ktoré sú prospešné pre celé európske obyvateľstvo.

EÚ musí naďalej zohrávať silnú vedúcu úlohu v globálnom úsilí reagovať na **zmenu klímy a stratu biodiverzity** pomocou **Európskej zelenej dohody** a **konferencií zmluvných strán Organizácie Spojených národov**. Podobne aj kontinuita **modrej dohody** a hlavný záväzok v oblasti **odolnosti vodných zdrojov** predstavujú jasný východiskový bod pre zapojenie verejnosti, zatiaľ čo revízia **spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP)**, **overovanie vplyvov na vidieckych oblastiach, potravinová bezpečnosť a program v oblasti zručností** rozširujú hľadisko odolnosti.

3.1 Budovať odolnú Úniu prostredníctvom udržateľného rastu

Činnosti

- ▶ Úzko spolupracovať s občianskou spoločnosťou a európskymi inštitúciami pri rokovaniach o **VFR** s cieľom dosiahnuť rovnováhu medzi investíciami do sociálnych, obranných, inovačných, poľnohospodárskych a regionálnych priorít,
- ▶ Podporovať silnú a dlhodobú **konkurencieschopnosť EÚ** prispievaním k vytváraniu priaznivého **investičného a podnikateľského prostredia** v rámci EÚ,
- ▶ Uprednostňovať **dokončenie jednotného trhu**, dynamickú **priemyselnú základňu EÚ** a **tvorbu pracovných miest** zameraním na **výskum, inovácie, digitálnu a zelenú transformáciu**,
- ▶ Zamerať sa na **preklenutie rozdielov v inováciách, rozvoj kritických technológií** v Európe a **vytváranie vysokohodnotných pracovných miest** s osobitným dôrazom na **technológie v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov**, pri ktorých si EÚ môže zachovať konkurenčnú výhodu,
- ▶ Podieľať sa na vykonávaní **plánu EÚ pre kvalitné pracovné miesta** s cieľom podporovať **spravodlivú transformáciu pre všetkých a umelú inteligenciu sústredenú na človeka**, najmä na pracovisku,
- ▶ Nadalej podporovať rozvoj a vykonávanie inkluzívneho **Európskeho programu v oblasti zručností a Únie zručností**.

3.2 Budovať odolnú Úniu propagovaním udržateľných agropotravinárskych systémov, zaistením potravinovej bezpečnosti a podporovaním životaschopných vidieckych komunít

Činnosti

- ▶ Propagovať environmentálne, hospodárske a sociálne príležitosti spojené so **stratégiou EÚ pre biohospodárstvo** a jej vplyv na **zamestnanosť v EÚ, vidiecke oblasti, spravodlivú transformáciu, inovácie, priemyselnú politiku a konkurencieschopnosť**,
- ▶ Pokračovať v spolupráci s európskymi inštitúciami a občianskou spoločnosťou na koncipovaní **udržateľnej a odolnej SPP po roku 2027**,
- ▶ Uprednostňovať **holistické vidiecke stratégie a overovanie vplyvov politík EÚ na vidiecke oblasti** s priamou účasťou vidieckych komunít, mestských aktérov a občianskej spoločnosti,
- ▶ Úzko spolupracovať s Európskou komisiou na vykonávaní jej **iniciatívy zameranej na generačnú obnovu v poľnohospodárstve**,
- ▶ Aktívne sa podieľať na vykonávaní **plánu EÚ** pre kľúčové strategické návrhy **Vízie pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo**.

3.3 Budovať odolnú Úniu reagovaním na zmenu klímy a stratu biodiverzity a súčasne zabezpečiť udržateľné vodné hospodárstvo a odolnosť vodných zdrojov

Činnosti

- ▶ Pomáhať EÚ udržať si vysoké ambície v súvislosti s **Európskou zelenou dohodou**,
- ▶ Pokračovať v sprostredkovaní odporúčaní občianskej spoločnosti týkajúcich sa **zmeny klímy a straty biodiverzity** prostredníctvom medzinárodných procesov, najmä **konferencií zmluvných strán OSN**,
- ▶ Priorizovať úlohu výboru pri vykonávaní **európskeho obehového hospodárstva**,
- ▶ Zachovať **modrú dohodu ako strategickú prioritu** výboru a aktualizovať **vyhlásenie EHSV o prijatí modrej dohody**,
- ▶ Usilovať sa o aktívne členstvo v ohlásenom **fóre pre odolnosť v oblasti vody** a zriadenie **platformy zainteresovaných strán v oblasti vody** spolu s ostatnými inštitúciami EÚ v súlade s vyhlásením o prijatí modrej dohody,
- ▶ Vyzvať Európsku komisiu, aby zaviedla tzv. **test vplyvu na vodu**, ktorému by mali byť v záujme zaistenia súdržnosti politiky podrobené všetky legislatívne návrhy.

Európsky hospodársky a sociálny výbor

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

eesc.europa.eu

Printed by the EESC-CoR Printing and Distribution Unit, Belgium

EESC-2025-55-SK

© Európska únia, 2025

Rozmnožovanie je povolené len so súhlasom autora. Reprodukcia týchto fotografií / obrázkov je povolená len s výslovným súhlasom vlastníka (vlastníkov) autorských práv:

Titulná strana: ©Shutterstock.com/PeopleImages

S. 4: ©Shutterstock.com/Melinda Nagy

S. 6: ©Shutterstock.com/Yarrrrrbright; S. 7: ©Shutterstock.com/Aguadeluna

S. 8: ©Shutterstock.com/Lomb; S. 9: ©Shutterstock.com/Stanislaw Mikulski

S. 10: ©Shutterstock.com/Mirko Kuzmanovic; S. 11: ©Shutterstock.com/Gorgev

S. 12: ©Shutterstock.com/rospoint; S. 13: ©Shutterstock.com/Halfpoint

S. 14: ©Shutterstock.com/Kampan; S. 15: ©Shutterstock.com/anatoliy_gleb

S. 16: ©Shutterstock.com/maxbelchenko; S. 17: ©Shutterstock.com/Tinnakorn jorruang

Úrad pre vydávanie publikácií
Európskej únie

Print:
QE-01-25-034-SK-C
ISBN 978-92-830-6933-1
doi: 10.2864/9139186

Online:
QE-01-25-034-Sk-N
ISBN 978-92-830-6932-4
doi: 10.2864/4180243

SK